

Warm en duurzaam de winter door

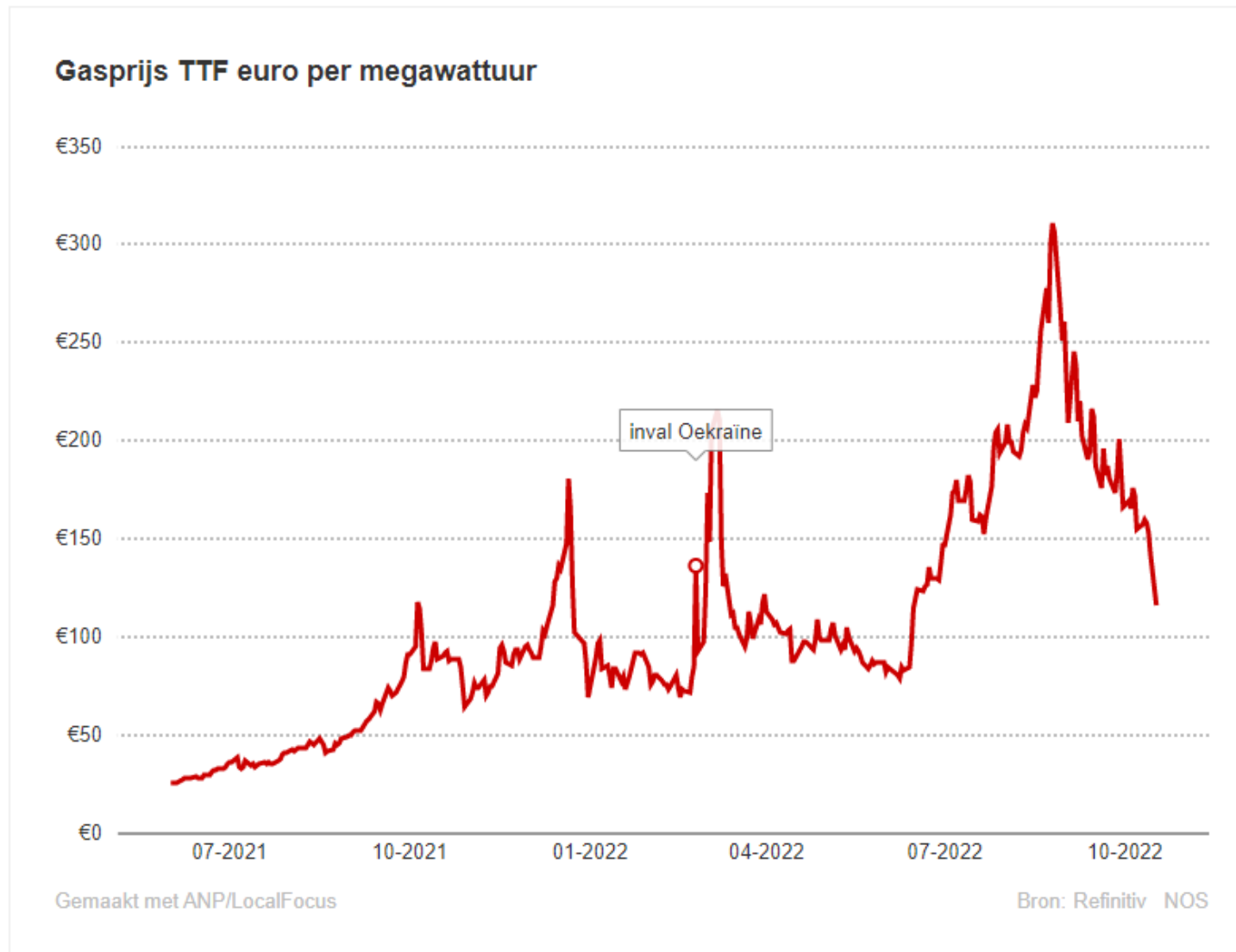
**Partij voor
de Dieren**

Alkmaar

Duurzaam Bouwloket

- Gemeentelijk Energieloket
- Gratis en onafhankelijk advies
- Energiebesparende maatregelen
- Subsidies en financieringen
- Lokale acties en initiatieven
- Uitvoerende bedrijven

Energierkening

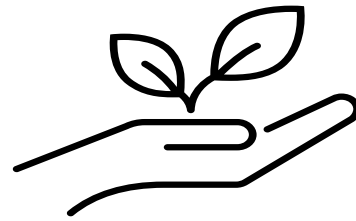

Wat kost energie?

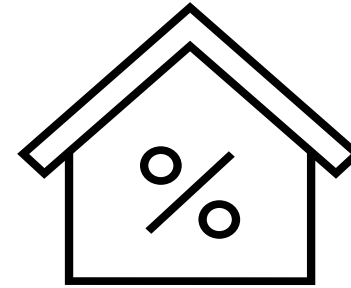
Jaarlijkse energielasten PBL <i>22 cent per kWh en 1 euro per m³</i>		Jaarlijkse energielasten (2022 dit jaar) <i>40 cent per kWh en 1,74 euro per m³</i>	
Maandbedrag	€ 148,-	Maandbedrag	€ 280,-
Jaarlijkse lasten	€ 1.776,-	Jaarlijkse lasten	€ 3.360,-
Totaal over 5 jaar	€ 9.429,-	Totaal over 5 jaar	€ 17.839,-
<i>Totaal over 15 jaar</i>	<i>€ 33.032,-</i>	<i>Totaal over 15 jaar</i>	<i>€ 62.492,-</i>

In de bovengelegen berekeningen gaan wij uit van 3% inflatie.

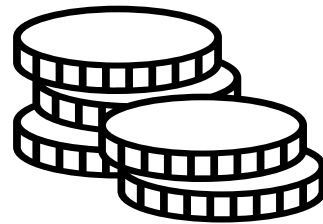
Ieder zo zijn motivatie

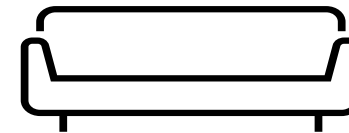
Milieu

Woningwaarde

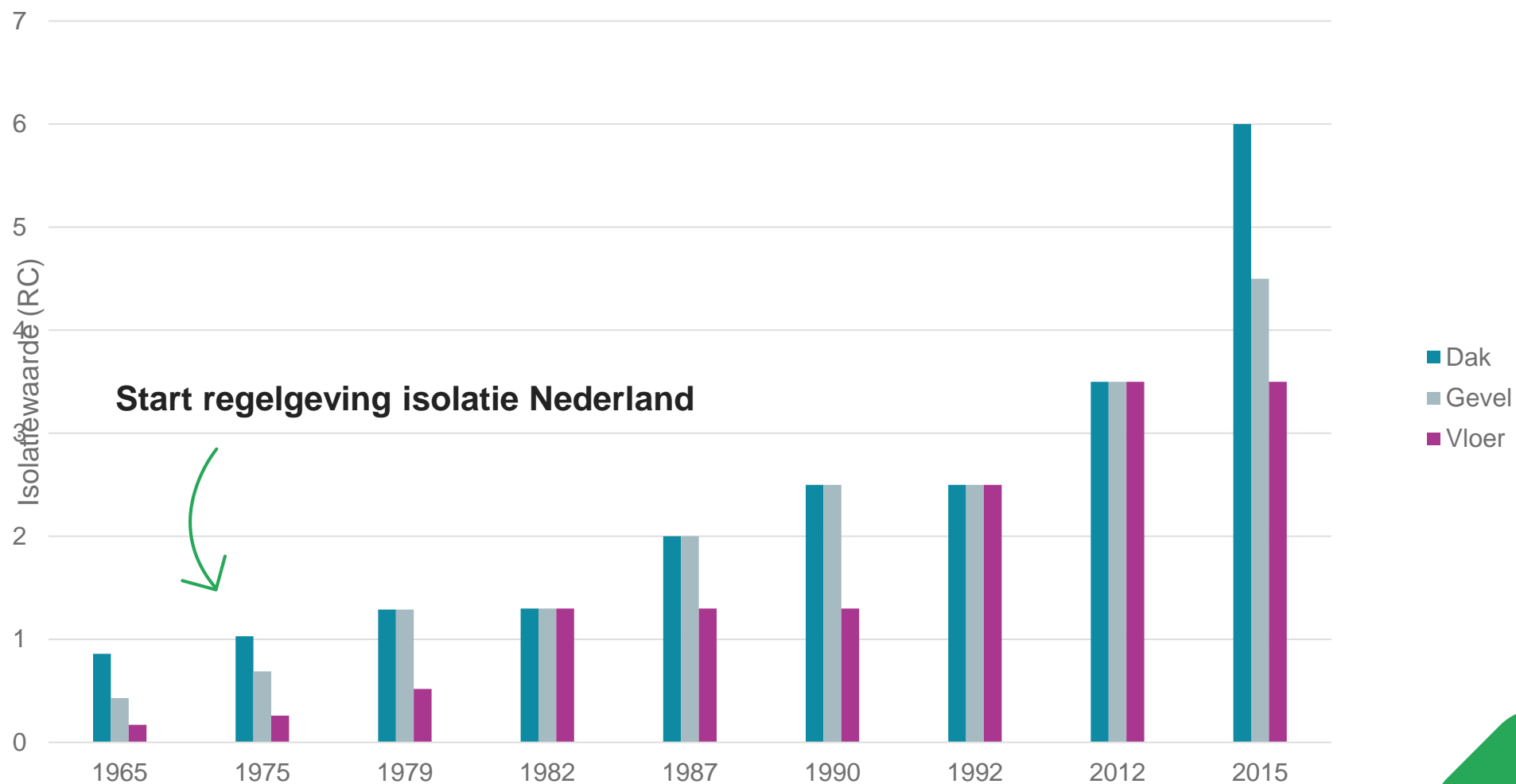

Lagere energierekening

Comfort

Bouwjaren en isolatie

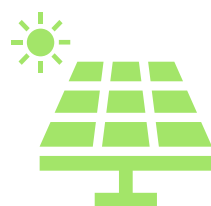

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

Elektriciteit

Verwarmen e
n koelen

Kleine maatregelen

Beperkte investering kan grote invloed hebben!

Alle kleine beestjes helpen

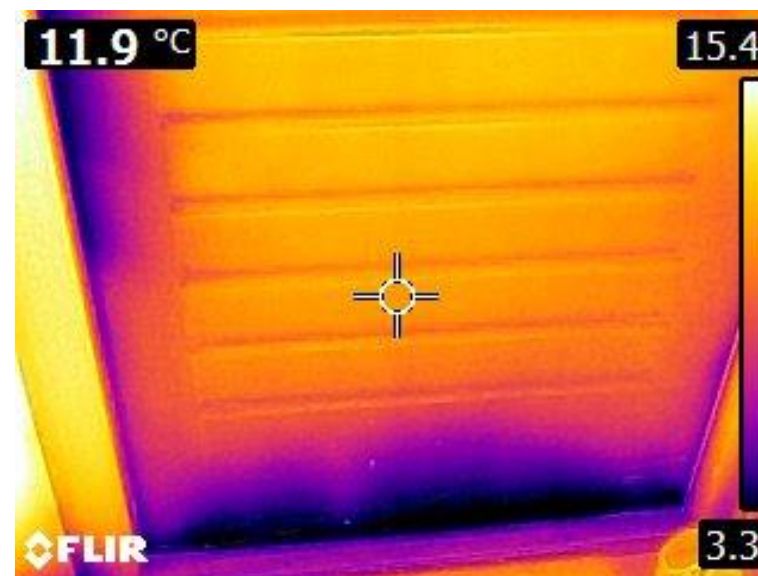
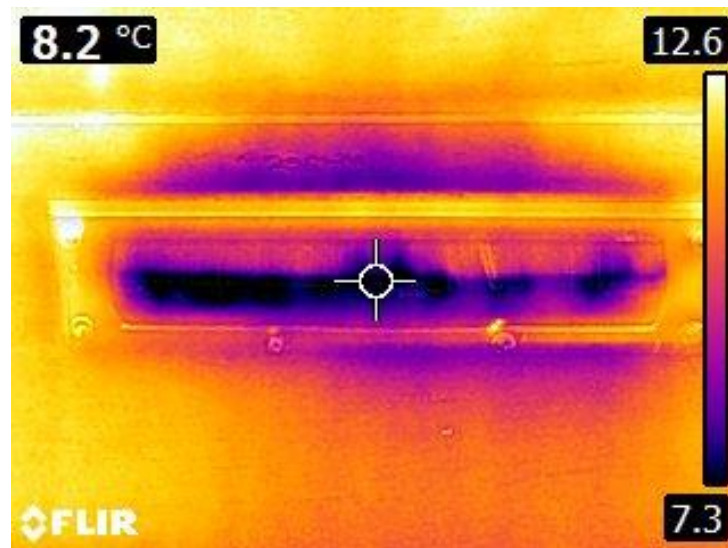

Naad- en kierdichting

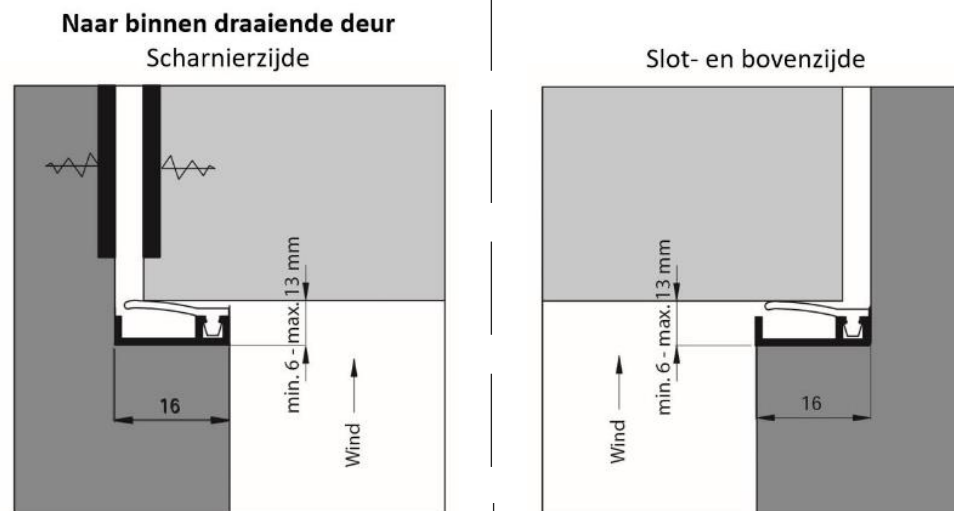

Naad- en kierdichting

Naad- en kierdichting

- Tocht zorgt voor kou en onnodig energieverbruik
- Besparing:
In een gemiddelde hoekwoning of 2-onder-1-kap scheelt dit zo'n 70 m³ gas per jaar
- Voorbeeld: inbouwprofiel voordeur

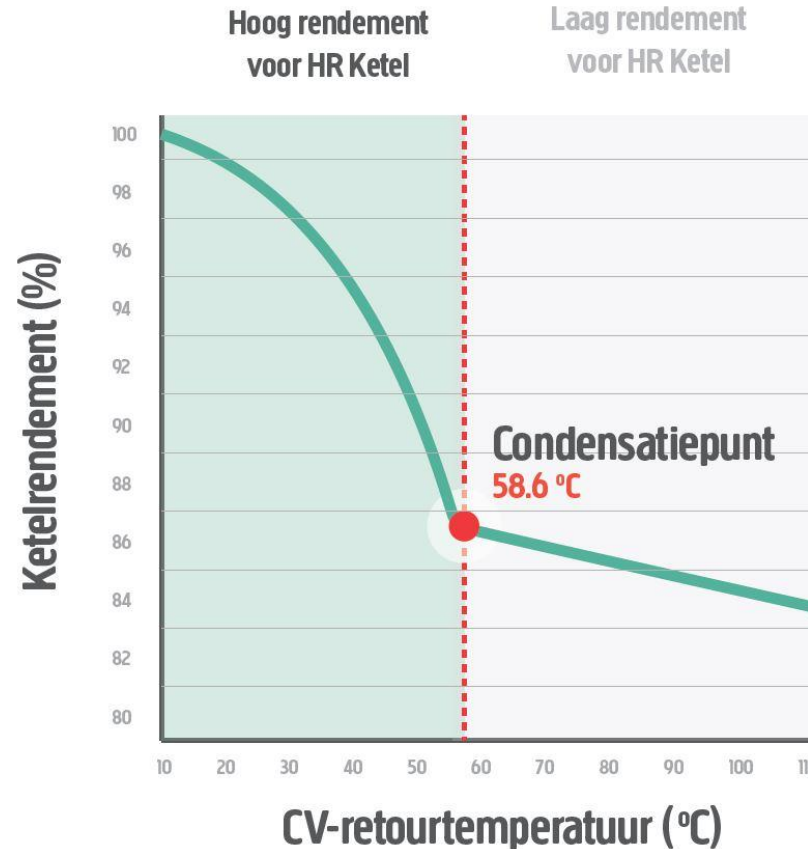

Naad- en kierdichting

- Rondom kozijnen, ramen en deuren (vaste delen)
- Onderzijde vensterbank(en)
- Bij draaiende (raam- en deur) delen
- De brievenbusklep
- De aansluiting van (schuine) delen van het dak
- Dakdoorvoeren (ventilatiekanalen, of CV-ketel)
- Leidingdoorvoeren (in de meterkast, of onder het keukenblok)
- Bij het kruipluik
- Tussen gipsplaten (bijv. bij de afwerking van een geïsoleerd dak)
- Bij een houten begane grondvloer (vanuit de kruipruimte)

Aanvoertemperatuur CV-ketel verlagen

De meeste cv-ketels staan ingesteld op de fabrieksinstelling van 80°C, maar efficiënter werken op 60°C.

Aanvoertemperatuur CV-ketel verlagen

- Eenvoudig zelf in te stellen

Instructievideo → www.zetmop60.nl

- Lukt dit niet?

Vraag het dan aan je installateur

CV-KETEL?

ZET'MOP60°

Bespaar in 1 minuut €60 per jaar

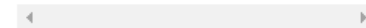
Aanvoertemperatuur CV-ketel verlagen

Welk merk cv-ketel heeft u?

Selecteer het merk van uw cv-ketel uit de onderstaande lijst. Het merk staat meestal op de cv-ketel zelf.

MERK CV-KETEL

- ATAG
- AWB
- BENRAAD
- BOSCH
- FEROLLI
- INTERGAS
- ITHO DAALDEROP
- NEFIT
- REMEHA
- VAILLANT
- MIJN CV-KETEL STAAT ER NIET BIJ

VOLGENDE >

Aanvoertemperatuur CV-ketel verlagen

Welk type cv-ketel heeft u?

Selecteer uw type cv-ketel. Het typenummer staat meestal op een aluminium plaatje op je ketel, soms staat het onder een klepje.

Scroll of swipe rechts voor alle ketels >

 <p>INTERGAS KOMBI KOMPAKT HRE 24/18, 28/24, 36/30, 36/48 KOMBI KOMPAKT HRE SOLO 24, 30, 36</p>	 <p>INTERGAS KOMBI KOMPACT HRECO</p>	 <p>INTERGAS KOMBI KOMPACT HR 22A, 28A, 28/24A, 36/30A</p>	 <p>INTERGAS XTREME 24, 30, 36</p>	 <p>INTERGAS PRESTIGE</p>	 <p>ANDERS...</p>
--	--	---	---	--	--

VORIGE

VOLGENDE >

Aanvoertemperatuur CV-ketel verlagen

- Woonruimte sneller warm met minder energie.
- Cv-ketel kan dus nog lager
- Kosten per stuk tussen de € 30,- en € 300,-

Doe eens een schatting...

Hoeveel procent van het gemiddeld huishoudelijk gasverbruik denk je dat op gaat aan warm water voor de badkamer en keuken?

Goede antwoord:

Ruim 20 procent van je gasverbruik op gaat aan warm water voor de badkamer en keuken. Dit is bij een gemiddeld huishouden zo'n 200 tot 300 m³ op jaarbasis.

Bonusvraag..

Hoeveel procent van het gemiddeld huishoudelijk gasverbruik denk je dat op gaat aan het koken op gas?

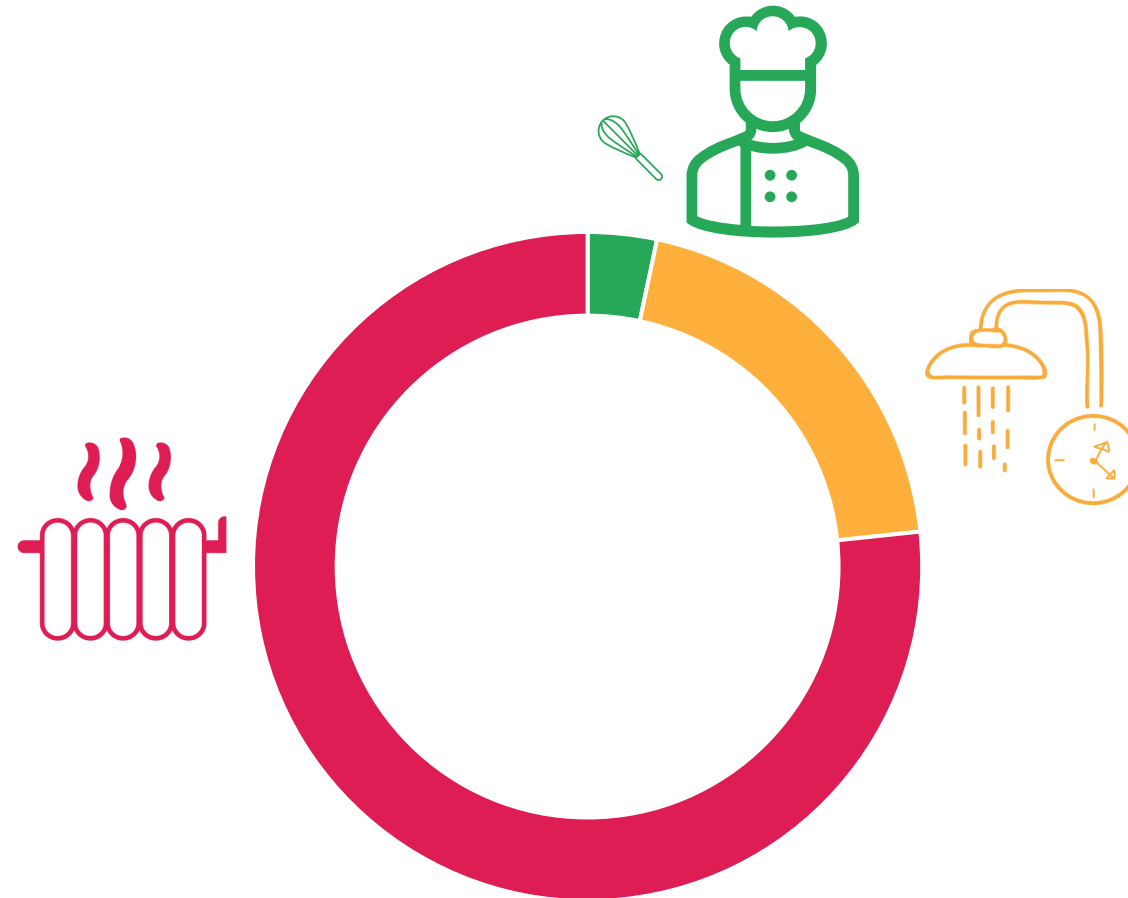
Goede antwoord:

3-4% van de gasrekening neemt de gaskookplaat voor haar rekening

Dit komt overeen met 35 tot 60 m³

Verdeling gasverbruik huishoudens

■ Koken ■ Warm water ■ Verwarming

Besparen onder de douche

- Eén graden lager dan je gewend bent
- Douche kort → douchecoach
- Liever onder de douche dan in bad. Een bad kost 3x zoveel water en energie als een douche van 5 minuten
- Waterbesparende douchekop

Waterbesparende douchekop

Voorbeeld 2 personen <i>5 x 9 minuten douchen p.p. per week</i>	
Normale douche	Zuinige douche
10 liter / minuut	6 liter / minuut
46.800 liter water	28.080 liter water
196 m ³ gas	118 m ³ gas
Kosten: € 296	Kosten: € 178
Besparing € 118,-	

*50 l. in hr ketel opwarmen: 0,21 m³ gas
Water kost circa € 1,- per 1000 L
Gas 1,27 per m³ (prijzen januari 2022)*

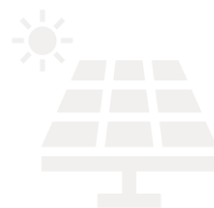

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

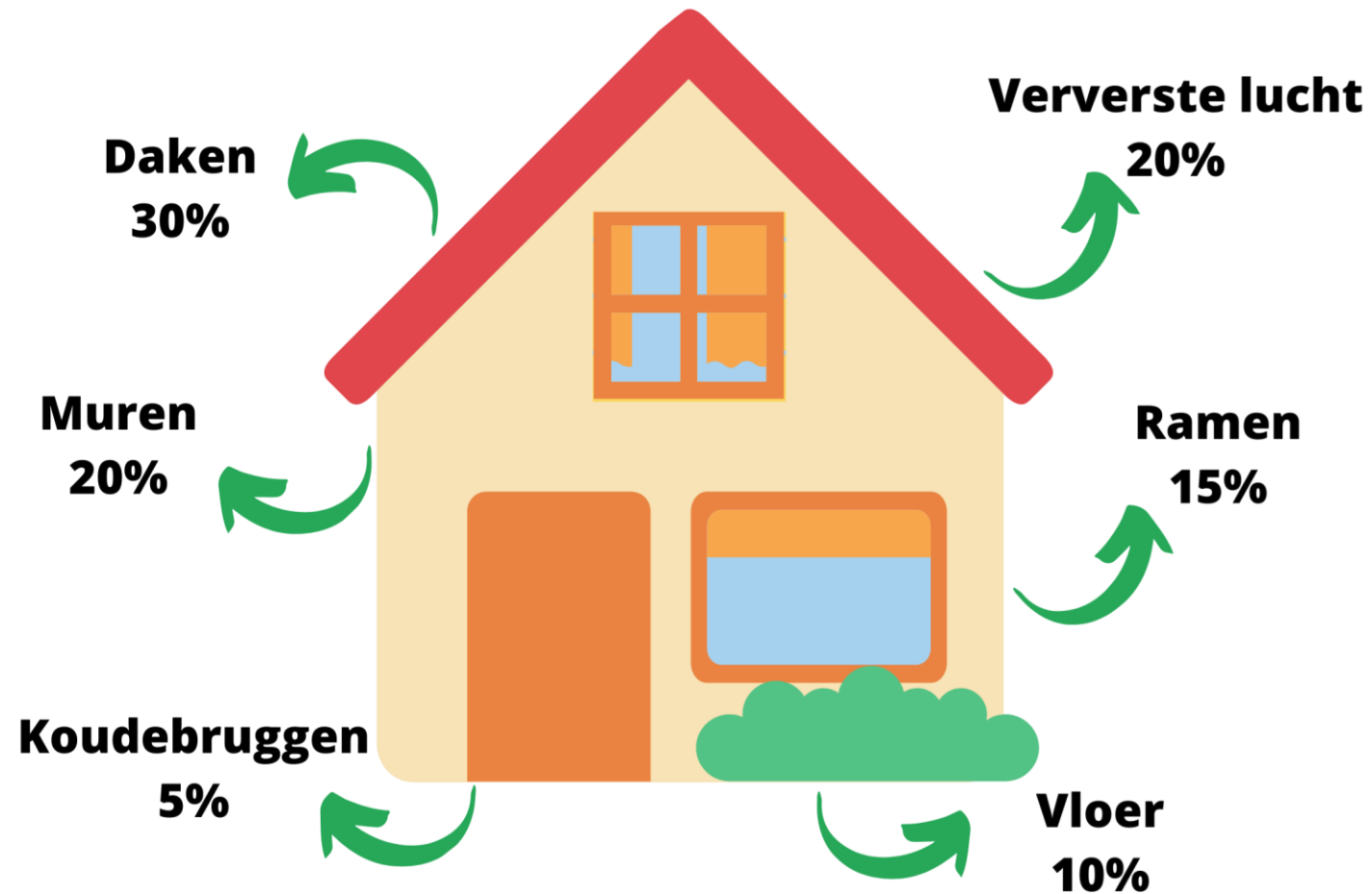

Elektriciteit

Verwarmen en
koelen

Warmteverlies doorsnee woning

Welke vormen van isolatie?

Gevelisolatie

Dakisolatie

Vloerisolatie

Ramen en
deuren

Welke vormen van isolatie?

Gevelisolatie

Dakisolatie

Vloerisolatie

Ramen en
deuren

Soorten gevelisolatie

Spouwmuurisolatie

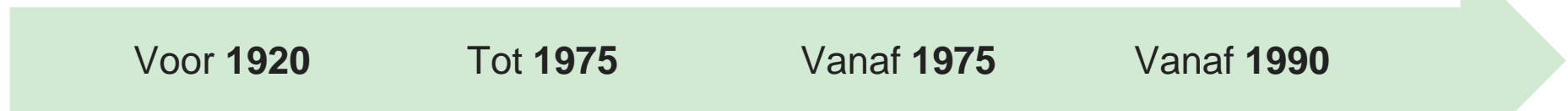

Binnengevelisolatie

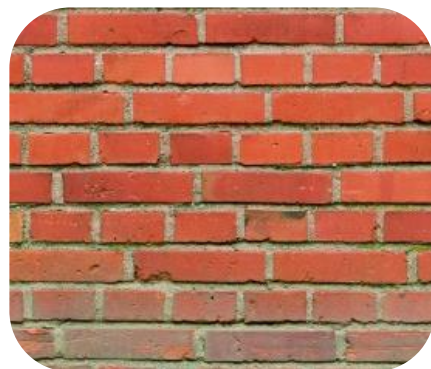
Buitengevelisolatie

Verschillende situaties

Voor 1920

- Geen spouwmuur

Tot 1975

- Spouwmuur
Geen isolatie

Vanaf 1975

- Matige
spouwmuurisolatie
Rc 0,6

Vanaf 1990

- Redelijk tot goede
spouwmuurisolatie
Rc 2,5

Wat is een spouwmuur?

Hoe isoleren we een spouwmuur?

Controleren van de spouw

Minimale
spouwruimte

Vervuiling

Speciebaarden

Oude
isolatieresten

Vogels en
vleermuizen

Waarom natuurvriendelijk isoleren?

- Vleermuizen en vogels in de spouw
- Beschermde diersoorten
- Vleermuizen zijn nuttig!
- We kunnen dit voorkomen

Hoe werkt natuurvriendelijk isoleren?

- Natuurvrij maken van de spouwmuur (isolatiebedrijf)
- Buiten broedseizoen en winterperiode
- Extra verblijfplaatsen verzorgen
  - *Individueel en op wijkniveau*

Materialen

EPS parels

Minerale wol

UF schuim

€ 20,- tot € 30,-

Rekenvoorbeeld spouwmuurisolatie

Hoekwoning

Bouwjaar
woning 1970

Geveleppervlak
van 100 m²

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Terugverdientijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 2.000 - € 3.000	€ 800	2-3 jaar	Ca. 1.500 kg

Binnen- en buitengevelisolatie

Binnengevelisolatie

Buitengevelisolatie

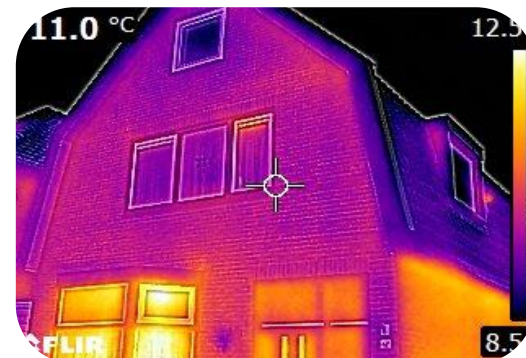
- Vergunningsplicht
- Aangezicht pand

Binnen- en buitengevelisolatie

Ingrijpende maatregel

- Opletten met (historische) details
- Aansluitingen met kozijnen, vloer en plafond
- Gevels dienen vrij te zijn
- Aanpassingen wandcontact-dozen en radiatoren
- Vochtregeling (dauwpunt) is belangrijk
- Zorg voor adequate ventilatie

Kosten circa 100,- tot 150,- per m²

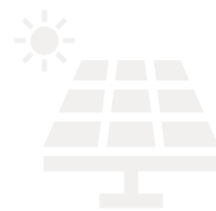

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

Elektriciteit

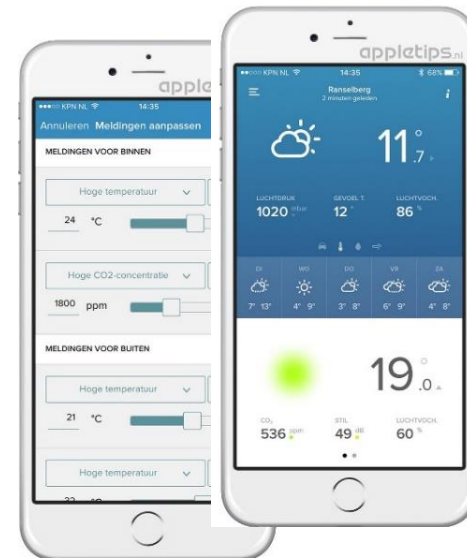
Verwarmen en
koelen

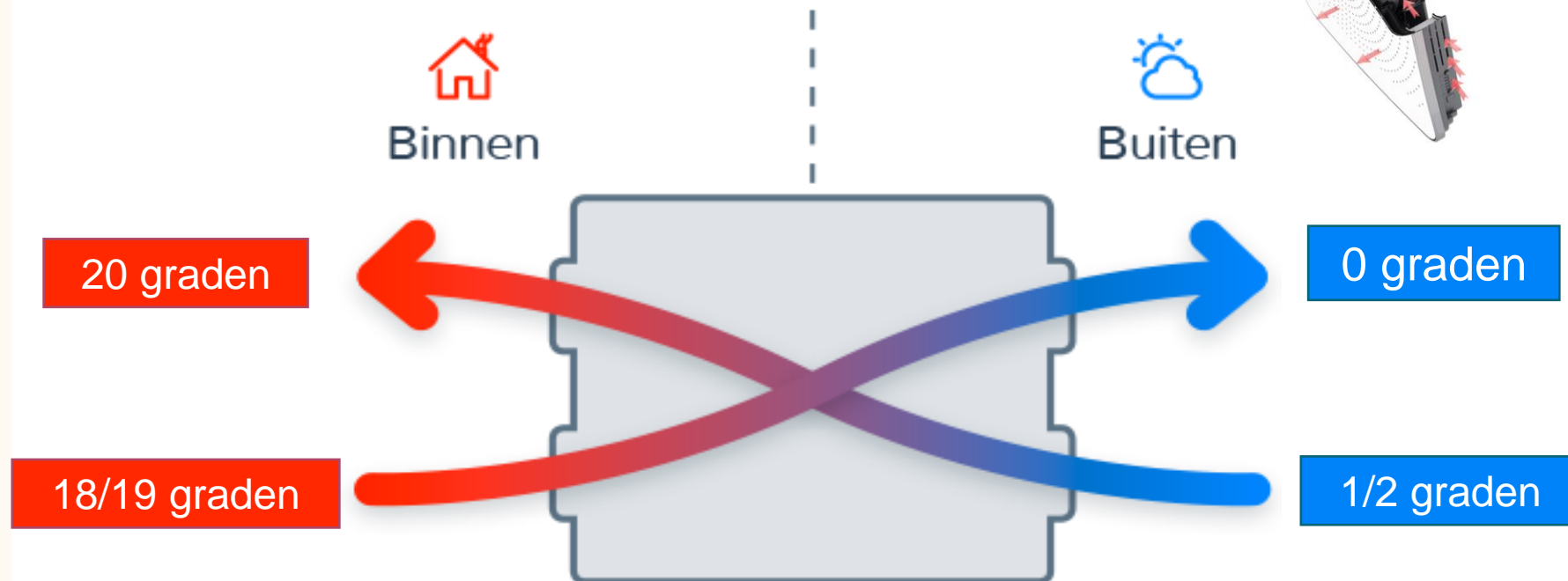
Bewust ventileren

- Je kan te weinig ventileren, maar ook teveel
- Ventileer in de ruimtes waar je bent
- Luchten: 10 tot 30 minuten (hoeft niet de hele dag)
- Zet, indien aanwezig, het mechanisch ventilatiesysteem op de laagste stand als je niet thuis bent

Decentrale balansventilatie

- Gereguleerde toe- en afvoer
- Warmteterugwinning
- Fijnstoffiltering
- Via lokale doorvoer
- Voor bijv. woonkamer

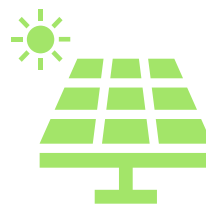

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

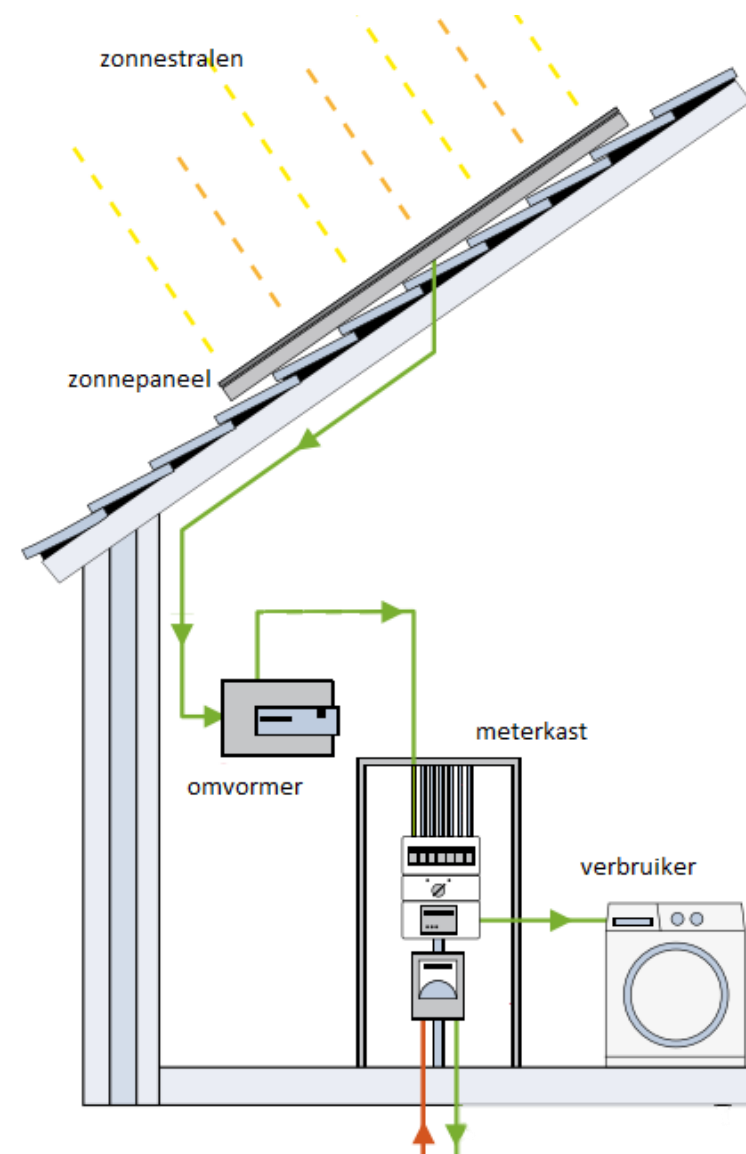
Elektriciteit

Verwarmen en
koelen

Zonnepanelen

- Omvormer
- Kabelroute
- Een derde van de energierekening is stroom

Rekenvoorbeeld zonnepanelen

Tussenwoning

3.500 kWh
stroomverbruik

10 panelen
3.800 Wp

Enmalige kosten	BTW teruggave	Terugverdiëntijd	Jaarlijkse besparing CO ₂
€ 6.000	€ 1000	5-7 jaar	Ca. 1.500 kg

Stapsgewijs naar aardgasvrij

Isoleren

Ventileren

Elektriciteit

Verwarmen en
koelen

Verwarmen, collectief of individueel?

Collectief

Warmtenet
Groen gas
Waterstof
Etc.

Individueel

Warmtepomp
Elektrisch
Etc.

Rendement verwarmingssysteem

1 kW → HR cv-ketel → 1,07 kW

1 kW → Elektrische cv-ketel → 1 kW

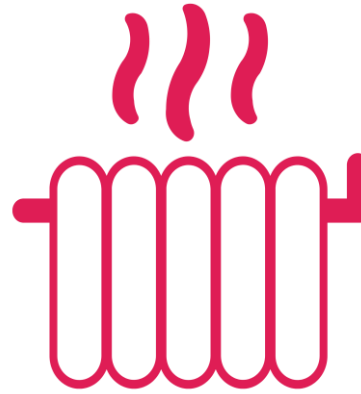
1 kW → Warmtepomp → 2,5 - 6 kW

Soorten afgifte

Tapwater

Verwarming

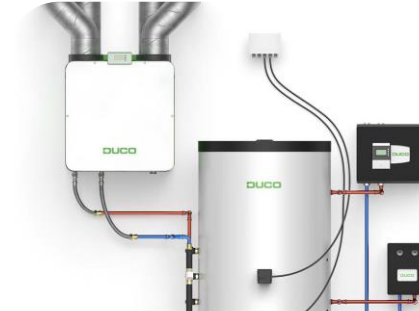

Koeling

Niet alles in één

Warmtepom
p
boiler

Ventilatie
warmtepomp

of

Hybride

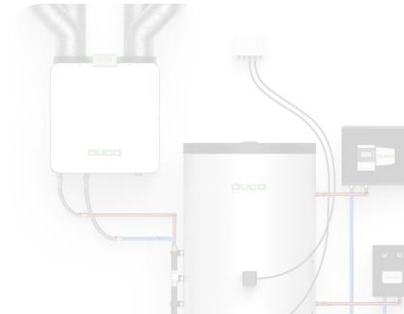
Lucht-Lucht
(airco)

Niet alles in één

Warmtepomp
boiler

Ventilatie
warmtepomp

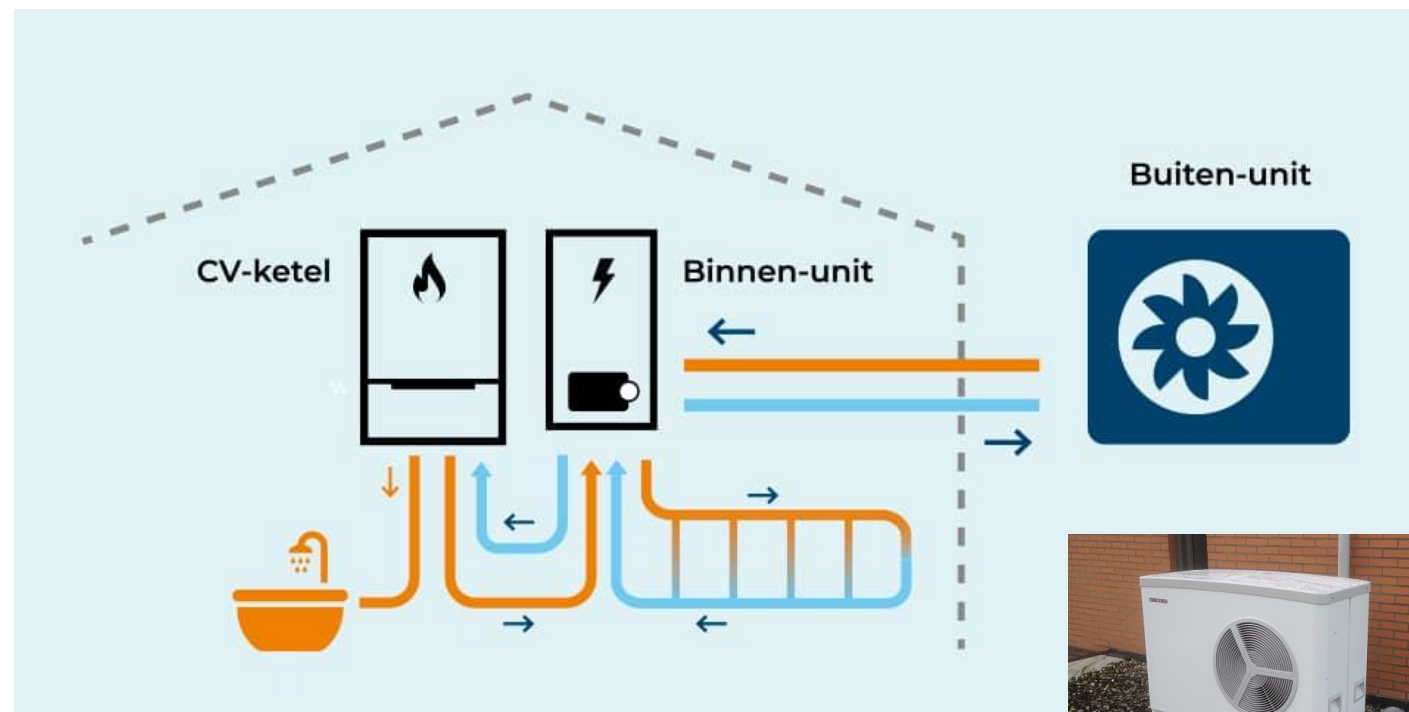
Hybride

Lucht-Lucht
(airco)

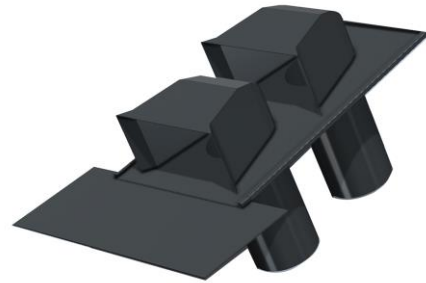

Hybride warmtepomp

Hybride warmtepomp

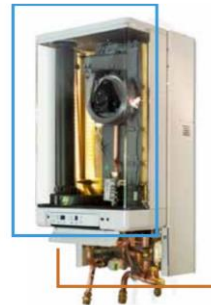
Zonder buitenunit

Alleen buitenunit

Buitenunit & (kleine)
binnenunit

Cv-ketel en
warmtepomp
geïntegreerd

Schaalbaar naar all-
electric

Hybride warmtepomp

Voordelen:

- 65% besparen op verwarmen
- Direct te combineren met cv-ketel
- Ook geschikt voor warmtenet

Nadelen:

- Levensduurverschillen, blijf je in de gascyclus?
- Alleen interessant bij een gasverbruik van $>1.250 \text{ m}^3$
- Niet geschikt om van het gas te gaan
- Verder verduurzamen is financieel lastig

Hybride warmtepomp

**Rendement
SCOP 4,3**

Stroom € 0,22 per kWh
Gas € 1,00 per m³

Eenmalige kosten	Eenmalige subsidie	Voorwaarde n
€ 5.000 - € 8.000	€ 2.200 – € 2.700	n.v.t.

Besparing	Gas ↓	Stroom ↑	Jaarlijkse besparing CO ₂
65% verwarming	750 m ³ € 750	1.500 kWh € 330	Ca. 350 kg

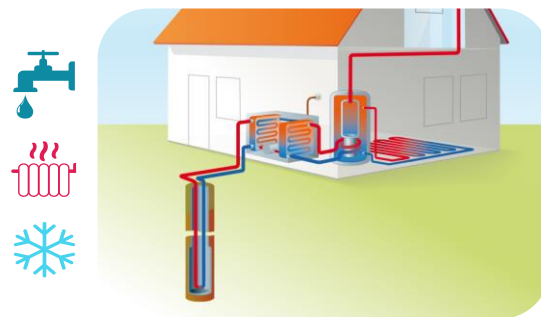
Alles in één

Lucht-Water

Water-Water

Bodem-water

Zonlicht-
water (PVT)

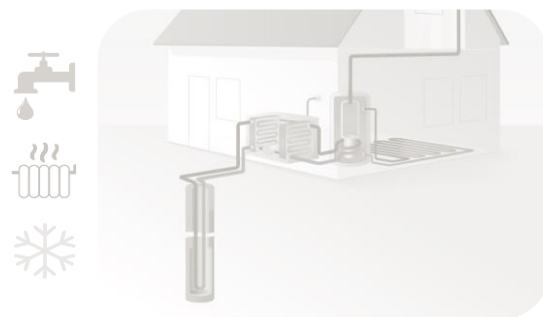
Alles in één

Lucht-Water

Water-Water

Bodem-water

Zonlicht-
water (PVT)

Lucht-water warmtepomp

Lucht-water warmtepomp

Voordelen:

- 100% besparen op gas
- Afkoppelen en besparen vastrecht gas
- Alles in één oplossing
- Voordeligste optie over een periode van 15 jaar

Nadelen:

- Hoge investeringskosten
- LTV benodigd
- Lage SEER bij koelen

Lucht-water warmtepomp

**Rendement
SCOP 4,3**

Enmalige kosten	Enmalige subsidie	Voorwaarden
€ 12.500 - € 17.500	€ 2.400 - € 4.200	LTV

Besparing	Gas ↓	Stroom ↑	Jaarlijkse besparing CO ₂
100% gas + gasmeter	1.450 m ³ € 1.750	3.000 kWh € 726	Ca. 700 kg

Stroom € 0,22 per kWh
Gas € 1,00 per m³

Sedum

- Vangt water op (minder overlast bij neerslag)
- Werkt verkoelend (niet isolerend in de winter)
- Zorgt voor beter rendement van zonnepanelen
- Groen straatbeeld & goed voor de beestjes
- Goed doe-het-zelf aan te leggen (kosten vanaf ~ 40 euro / m²)
- Subsidie in de gemeente Alkmaar!

Vereniging van Eigenaren

Vereniging van Eigenaren – wie wonen er?

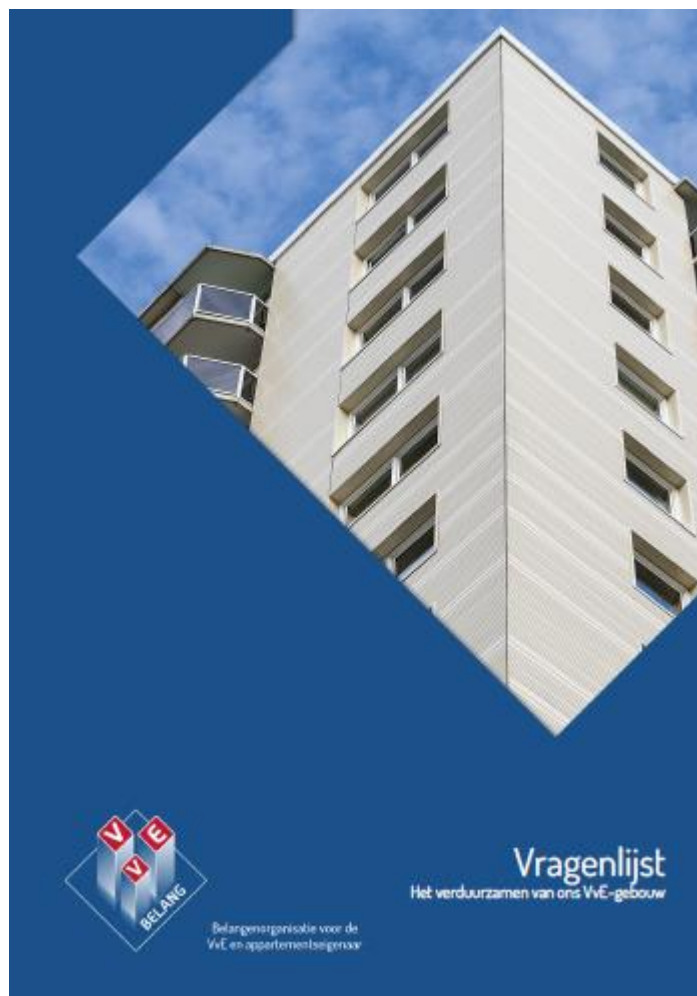

Vereniging van Eigenaren – wat kan en mag?

Vereniging van Eigenaren – waar begin je?

Vragenlijst over het wonen in ons VvE-gebouw VE

Bent u eigenaar of huurder?

Eigenaar
 Huurder

Appartement

Wat vindt u positief aan uw appartement?

☐ Behaaglijk	☐ Ruim
☐ Comfortabel	☐ Schoon
☐ Lekker koel	☐ Fijne buren
☐ Lekker warm	☐ Gezellig
☐ Mooi	☐ Energiekosten
☐ Rustig	☐ De buurt waarin de VvE ligt
☐ Veilig	

Welk cijfer geeft u uw woning? (0 = zeer slecht tot 10 = zeer goed)

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

Wat vindt u negatief aan uw woning?

☐ Tocht	☐ Te groot
☐ Vocht	☐ Vies
☐ Koud	☐ Ongezellig
☐ Stank	☐ Energiekosten
☐ Lelijk	☐ Ongedierte / insecten
☐ Gehorig	☐ De buurt waarin het gebouw staat
☐ Onveilig	☐ Anders:
☐ Te klein	

Wat zou u graag aanpassen op het gebied van comfort?

☐ Een nieuwe badkamer	☐ Tochtklachten oplossen
☐ Een nieuwe keuken	☐ Koeling
☐ Een nieuw toilet	☐ Betere temperatuurregeling
☐ Zonwering	☐ Anders:
☐ Betere ventilatie	

2

Bewoner-enquête

Vereniging van Eigenaren – waar begin je?

- Start commissie duurzaam
- Laat een maatwerkadvies opstellen
- Vergroen het MJOP
- Onderzoek subsidie's en financieringen
  - ✓ SEEH (tot eind 2022)
  - ✓ Energie-advies
  - ✓ Procesbegeleiding
  - ✓ Uitvoering maatregelen
- ✓ Vanaf 2023 versimpelde subsidieregeling → SVVE
  - ✓ Looptijd tot 2028

Energiecoaches gezocht

- Onkostenvergoeding
- 8 tot 16 uur per week leuke gesprekken
- Een duurzaamheidsopleiding
- Coaching en begeleiding van een expert

Subsidies en financieringen Landelijk & Gemeente Alkmaar

Investing subsidie duurzame energie (ISDE)

Isolatie	€ 6,- t/m € 38,- p/m ²
Beglazing & kozijnen	€ 23,- t/m € 150,- p/m ²
Warmtepomp en zonneboiler	€ 750,- t/m € 3.800,-

Verlaagd BTW tarief

Arbeid op isolatie	9% BTW
--------------------	--------

BTW Teruggave

Zonnepanelen Particulieren	21% BTW minus forfait
----------------------------	-----------------------

Gemeente Alkmaar

Groene daken (sedum)	50% of maximaal € 25,- p/m ²
Groene daken (50% kruiden en grassen)	50% of maximaal € 35,- p/m ²

Financieringsmogelijkheden

Energiebespaarlening	Max. € 25.000,-
----------------------	-----------------

Einde

**DUURZAAM
BOUWLOKET**